İnsan Nasıl Yetiştirilir
Gönderen Kadir Hatipoglu - Nisan 01 2013 13:07:45

İnsan Nasıl Yetiştirilir

onu kâmil hale getirmeye teksif etti. Çünkü yüce Allah, insana değer vermiş, onu muhatap almış, onu cennete davet etmişti. Sevgili Peygamberimiz de yüce Allah’ın değer verdiği insana değer vererek, onu yetiştirerek, onu olgunlaştırarak işe başladı.   İnsanı yetiştirmek çok zordur. Ona şekil vermek, istenilen kıvama getirmek bir ömür ister. Bunun için, içinde yaşadığımız dünyada okullar, mektepler, üniversiteler, fakülteler ve eğitim kurumları faaliyet göstermektedirler. Pek başarılı olduklarıda söylenemez. Yapılan masraf, harcanan mesai ve tüketilen enerji, elde edilen neticenin yanında çok aşırı derecede fazladır.Yani bütün bu gayretlerin ve masrafların sonucunda elde edilen başarı, istenilenin çok altındadır. Halbuki Hz. Peygamber, az zamanda, az masrafla çok büyük iş başarmış ve bütün dünyaya örnek olan bir sahabe nesli vücûda getirmiştir. Acaba bunu nasıl başarmıştır?   Hz. Peygamber’i bu başarıya, takibettiği şu üç kademeli yol ulaştırmıştır. Hz. Peygamber, evvelemirde insanlara, kendilerinde var olan olumsuzlukları atmalarını; kafalarını ve kalplerini her türlü pislikten temizlemelerini tavsiye etmiştir. أَ
تبايعونِى
عَلى أنْ
تُشرِكُوا
باللّهِ
شيئاً، وََ
تَسْرِقُوا،
وََ
تَزْنُوا، وَ
تَقْتُلُوا
النفسَ التى
حرَّمَ
اللّهُ إّ
بالحقِّ   “Putlara tapmayacak üstelik onları reddedeceksiniz, hırsızlık yapmayacaksınız, zina etmeyeceksiniz, kız çocuklarını diri diri toprağa gömmeyeceksi niz, birbirinizin aleyhinde konuşmayacaksınız….”[3] demiş, muhatapları da bu dediklerini kabûl etmiştir. Muhataplarından söylemelerini istediği kelime-i tevhîd’in birinci bölümü olan
لاَأِلَاهَ
“Lâ ilahe” (Hiçbir ilah yoktur) ifadesi bunu gerektirmektedir. Yüce Allah’ın dışındaki bütün ilahları reddetmek demek, onların insana empoze ettiği ve edebileceği bütün kötülükleri ve olumsuzlukları hayattan söküp atmak demektir. İlk planda, bu kötülüklerin atılması gerekir. Bu kötülükler atılmadan insanın ayakta durması ve kendini koruması mümkün değildir. Hz. Peygamber Efendimizin çok yukarıdaki dedesi Hz. İbrahim (as) yıllar önce kendisi, çocukları ve torunları için yüce Allah’a şöyle dua etmişti:
رَبَّنَا
وَابْعَثْ
فِيهِمْ
رَسُولاً
مِنْهُمْ
يَتْلُو

عَلَيْهِمْ
اَيَاتِكَ
وَيُعَلِّمُ&#16
07;ُمُ
الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَ&#15
77;َ
وَيُزَكِّيه&#16
16;مْ اِنَّكَ
اَنْتَ
الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ
 “Ey Rabbimiz! Bizi sana boyun eğenlerden kıl, neslimizden de sana itaat eden bir ümmet çıkar, bize ibadet usullerimizi göster, tevbemizi kabul et! Zira, tevbeleri çokça kabul eden, çok merhametli olan ancak sensin. Ey Rabbimiz! Onlara, içlerinden senin ayetlerini kendilerine okuyacak, onlara kitap ve hikmeti öğretecek, onları kötülüklerden arındıracak ve temizleyecek bir peygamber gönder. Çünkü üstün gelen, her şeyi yerli yerince yapan yalnız sensin.” [4]Yüce Allah, Hz. İbrahim’in torunlarından Hz. Muhammed’i (sav) ahir zaman peygamberi olarak göndererek bu duasının kabul edildiğini bize şöyle haber verir: كَمَآ
اَرْسَلْنَا
فِيكُمْ
رَسُولاً
مِنْكُمْ
يَتْلُوا
عَلَيْكُمْ
اَيَاتِنَا
وَيُزَكِّيك&#16
15;مْ
وَيُعَلِّمُ&#16
03;ُمُ
الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَ&#15
77;َ
وَيُعَلِّمُ&#16
03;ُمْ مَا لَمْ
تَكُونُوا
تَعْلَمُونَ
   “Nitekim kendi içinizden size ayetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran ve temizleyen, size kitabı ve hikmeti tâlim edip size bilmediklerinizi öğreten bir peygamber gönderdik.” [5] Bu ayetler bize Hz. Peygamber’in, çevresini ve arkadaşlarını kötülüklerden arındıran ve temizleyen bir peygamber olduğunu göstermektedir. O’nun (sav) ümmetinden olan âlimlerin de bu yolu izlemeri gerekmektedir. Hz. Peygamber ikinci olarak, insanlara güzellikleri öğretmiş ve bu güzellikler ile hayatlarını ve dünyalarını süslemeleri gerektiğini tavsiye etmiştir. Kelime-i tevhîd’in ikinci bölümü olan “اِلاَّ

اللّهُ” (Ancak Allah vardır) ifadesi de bunu emretmektedir. İlahları, tanrıları ve onların telkin ettiği kötülükleri reddeden insan, yüce Allah’ı ve Allah’ın telkin ettiği güzellikleri kabul edecek ve hayatını onlarla süsleyip tezyin edecektir. Hz. Peygamber, yıllardan beri puta tapan ve şirk inancının kirlettiği insanlardan bu iki şeyi istedi. O insanlardan bu iki şeyi kabul edenler, her türlü manevî hastalıktan kurtuldu ve sahabi oldular. Söz dinlemeyenlerin ise, hem bu dünyaları yıkıldı hem de öbür dünyaları.   Hz. Peygamber’in izlediği bu iki kademeli metodu, şöyle bir misalle daha anlaşılır hale getirebiliriz: Elimizde bir su bardağı ve bu bardağın içinde de biraz pis su olduğunu düşünelim. Dışardan bu bardağın içine ilave ettiğimiz temiz su, pislenir mi pislenmez mi? Bu soruya verilecek cevap “Elbette pislenir” şeklinde olacaktır. Çünkü bardağın içindeki su, pis sudur ve dışardan ilave edilecek su da bardağın içine girer girmez pis olacaktır. Demek ki, içinde pis su bulunan bir bardağa temiz su koymak akıl kârı değildir. Doğru olan, bardakta bulunan pis suyu boşalttıktan ve bardağı temiz bir şekilde yıkadıktan sonra temiz suyu doldurmaktır. Bardağın veya su kabının içinde pis su durduğu müddetçe, siz oraya ne kadar temiz su ilave ederseniz edin, ilave ettiğiniz su da pislenir. Pis suyu boşaltır, bardağı da güzel bir şekilde yıkar ve sonra içine temiz su koyarsanız, o su orada temiz olarak kalır. İşte Hz. Peygamber’in yaptığı da budur. O (sav), karşısına aldığı insanları önce tertemiz yıkamış ve onları şirkin ve küfrün bütün pisliklerinden arındırmıştır. Sonra da onların gönüllerini, kafalarını, kalplerini, vücutlarını ve hayatlarını İslâm’ın güzellikleri ile süslemiş ve güzelleştirmiştir. Bu iki yolu izleyen Hz. Peygamber’in takip ettiği ve önem verdiği üçüncü yol da, O’nun (sav) yaşantısıyla çevresine örnek olmasıdır. O (sav), ashabına tavsiye ettiği her güzel işte onlara örnek olmuş ve canlı bir Kur’ân-ı Kerim olarak arkadaşları tarafından devamlı izlenmiş ve kendisine kulak verilen bir kişi olmuştur. Eğitim-öğretimde başarılı olmanın en etkili yolu da budur. Yani öğreten kişinin, her iyilik ve güzellikte öğrencilerine örnek olmasıdır. Öğrenciler, kendilerinden yapılması istenen şeyleri öğretmenlerinde görmek isterler. Hz. Peygamber, ashabından yapmalarını istediği her iyiliği ve güzelliği, önce kendisi yapan bir muallimdi. Bu sebepten dolayı yüce Allah, Hz. Peygamber’i bize her işimizde örnek göstermiş ve şöyle buyurmuştur:
لَقَدْ كَانَ
لَكُمْ فِى
رَسُولِ
اللهِ
اُسْوَةٌ
حَسَنَةٌ
لِمَنْ كَانَ
يَرْجُو
اللهَ
وَالْيَوْمَ
اْلآخِرَ
وَذَكَرَ
اللهَ
كَثِيرًا   “Yemin olsun ki, Allah’ın elçisinde sizin için, Allah’a ve ahiret gününe

kavuşmayı umanlar ve Allah’ı çok anan kimseler için (uyulacak) güzel bir örnek vardır.” [6] Yüce Allah, bu ayet-i kerime ile biz mü’minleri, Hz. Peygamber’in hayatını iyi anlamaya ve O’na (sav) benzemeye yönlendiriyor. Çünkü Hz. Peygamber, insanlara sadece birtakım nazarî bilgileri öğretmek için gönderilmemiştir. O (sav), öğrettiklerini yaşamış ve yaşanması için mücadele vermiştir. Ayette, Hz. Peygamber’in, yüce Allah’ın hoşnutluğunu kazandıracak davranışlarda bulunmak isteyenler için mükemmel ve canlı bir örnek, en büyük fazilet numunesi olduğu anlatılmaktadır. Böylece Hz. Peygamber’in, hislerine mağlup insanları memnun etmek ve onlara pratik değerden mahrum birtakım nazarî kaideler öğretmekle görevli olmayıp, O’nun (sav) hedefinin, insanlığa amelî kâideler öğretmek ve bu kâideleri kendi yaşayışıyla izah ve tarif etmek olduğu anlaşılmış olmaktadır. Bu sebepten dolayı, onun hayatı ve sîreti incelenirken bu nokta asla gözden uzak tutulmamalıdır. Yıllardan beri insanlığa hizmet eden tasavvuf erbabı, Hz. Peygamber’in bu yolunu takibettikleri için başarılı olmuşlardır. Bilindiği gibi tasavvufta vazgeçilmez iki esas vardır. Biri “tezkiyetü’nnefs” diğeri de “tahmiletü’n-nefs” tir. Birincisi, nefsi kötülüklerden arındırmak; ikincisi de nefsi iyiliklerle donatmaktır. Tasavvuf erbabı, her şeyden önce nefsini Kur’ân-ı Kerim’de ve hadis-i şeriflerde zikredilen kötü huylardan temizleyecek; sonra da nefsini yine bu iki kaynakta zikredilen güzel huylarla (ahlâk-ı hamîde) güzelleştirecektir. Nefsini kötü huylardan arındırmakla felaha erişecek, ahlâk-ı hamide ile muttasıf bir hale gelince de derecesi yükseltilecektir. Bundan sonra da Hz. Peygamber Efendimizi örnek alacak ve ona benzemeye çalışacak. Neticede de dünya ve ahiretin saadetine kavuşacaktır inşaallah. İşte insanı bataklıktan kurtarma, ihyâ ve inşâ etmede gerçek sünnet budur. Yani Hz. Peygamber Efendimizin izlediği ve başarılı olduğu yol, işte bu yoldur. Bizim de bugün izlememiz gereken yol, işte bu yoldur. Bu yol, sağlam ve denenmiş bir yoldur. Asr-ı saadette bu tezgâhtan geçen insanlar, nasıl sahabi olma şerefine nail oldularsa; yıllarca bu yolu izleyen mürşidler de nice nâdânları insan-ı kâmil mertebesine eriştirdiler. Çağımızda sünnet denilince her nedense biz Müslümanlar, namazların sünnetlerini ve bir de yeme-içme ve kılık-kıyafetle ile ilgili (şeklî) sünnetleri anlar olduk. Bunları yapmak çok kolay olduğu için sünneti bunlara indirgedik galiba. Ama bilelim ki, asıl sünnet benim yukarıdan beri anlattığım yol ve metottur. Yani asıl sünnet, Hz. Peygamber’in İslâm’ı anlama, yorumlama, yaşama ve yaşatma biçimidir. Tabiî bu sünnet zor olduğu için kimse buna yanaşmıyor ve bu yolu izlemeyi göze alamıyor. Ben sizi, insanımızın, ülkemizin ve dünyamızın çehresini değiştirecek ve bizi aydınlık ufuklara taşıyacak olan bu sünnetin tatbikine ve ihyâsına davet ediyorum.

  [1] Prof. Dr. Mustafa AĞIRMAN Asıl Sünnet İşte □□Budur   yazısından alınmıştır. [2] Tîn Sûresi ayat 4 [3] İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, □□Akçağ Yayınları: 2/272. [4] Bakara, 2/ 129 [5] Bakara, 2/ 151 [6] Ahzap 33/ 21

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler